

به نام خدا

شجاعت اخلاقی در پرستاری

شجاعت اخلاقی ظرفیت فرد برای غلبه بر ترس‌ها و تهدیدهای واقعی و انجام عمل بر اساس ارزش‌ها و استدلال اخلاقی فرد و دفاع از باورهای اخلاقی می‌باشد. به عبارت دیگر، شجاعت اخلاقی به افراد اجازه می‌دهد که علیرغم ترس از پیامدهای اجتماعی و اقتصادی، عملی را که به درستی آن باور دارند انجام دهند. لذا هنگامی که فردی قادر به انجام عمل اخلاقی صحیح نباشد، شجاعت اخلاقی به او کمک می‌کند تا در برابر ترس‌ها و ناملایمات استقامت نموده و حداکثر تلاش خود را در جهت دستیابی به هدف نهایی خود صرف‌نظر از عواقب آن به کار گیرد.

شجاعت اخلاقی عامل مهمی برای ارتقاء رفتارهای اخلاقی در سازمان‌های بهداشتی و درمانی تلقی شده و به‌عنوان تعهدی اخلاقی برای دفاع از حقوق بیمار و پیش‌نیازی برای ایجاد روابط مراقبتی عمیق با بیماران می‌باشد. در نظام سلامت و با وجود شرایطی مانند مراقبت از بیماران عفونی، پاسخگویی به بیمار یا بستگان عصبانی و ناراضی، اطلاع‌رسانی اخبار ناگوار در مورد پیش‌آگهی ضعیف بیماری، نگرانی در رابطه با عمل غیراخلاقی و نایمن و افشای خطاهای پزشکی، وجود شجاعت اخلاقی در پرستاری ضروری است.

شجاعت اخلاقی فضیلت ارزشمندی است که به پرستاران در گرفتن تصمیمات اخلاقی کمک می‌کند. پرستارانی که دارای شجاعت اخلاقی هستند، قادر به کنترل بهتر مسائل اخلاقی در محیط کار خود بوده و مراقبت باکیفیت‌تری را به بیمار ارائه می‌دهند. همچنین شجاعت اخلاقی در ایجاد اعتماد به نفس و شایستگی پرستاران نقش اساسی داشته و هویت اخلاقی فرد را در چهارچوب اعتقادی‌اش حفظ می‌کند. بعلاوه، شجاعت اخلاقی سبب کاهش پریشانی اخلاقی، رشد فردی و حرفه‌ای، ارائه مراقبت باکیفیت‌تر و ارتقاء انگیزه در پرستاران می‌گردد. پرستارانی که دارای این فضیلت هستند، می‌توانند با غلبه بر ترس‌های شخصی خود غلبه

کنند به‌گونه‌ای که انجام عمل به نفع بیماران باشد اقدام کنند. هم‌چنین شجاعت اخلاقی به‌عنوان عامل مهمی در ترویج و ارتقاء رفتار اخلاقی، در ایجاد جو اخلاقی مثبت نیز تأثیر به‌سزایی دارد که با افزایش کیفیت مراقبت، منجر به رضایت مددجویان از دریافت خدمات دریافتی می‌شود.

اضطراب، ترس از سرزنش، تهدید، شرم و خجالت‌زدگی، تلافی، اخراج، خشونت فیزیکی و از دست دادن احترام و پشتیبانی همکاران از پیامدهای منفی رفتار شجاعانه اخلاقی می‌باشند. متأسفانه هنگامی که این عواقب با برخی موانع دیگر همچون فرهنگ‌سازمانی و عدم نگرانی کارکنان از توجیه عمل غیراخلاقی همراه شوند، می‌توانند باعث اجتناب پرستار از بروز شجاعت اخلاقی گردند.

از زمان فلورانس نایتینگل (۱۸۶۲-۱۹۱۰)، صفات اخلاقی از ویژگی‌های اساسی حرفه پرستاری محسوب می‌شده است. از آن زمان و به‌طور ویژه در طی دو دهه گذشته، شجاعت اخلاقی در حرفه پرستاری مورد توجه بوده است. امروزه نیز با توجه به عواقب استرس فوق‌العاده ناشی از پاندمی کووید-۱۹، شجاعت اخلاقی به‌عنوان کلیدی برای رویارویی با چنین شرایط پیش‌بینی‌نشده‌ای در نظر گرفته می‌شود.

در راستای حفظ تداوم رفتارهای شجاعانه اخلاقی، به مدیران و سیاستگذاران نظام سلامت توصیه می‌شود که شجاعت اخلاقی کارکنان پرستاری را در پیشگیری از بروز رفتارهای غیراخلاقی و دفاع از حقوق بیمار مورد حمایت قرار دهند. بعلاوه ضروری است راهکارهایی برای ارتقا مفهوم شجاعت اخلاقی در برنامه آموزشی پرستاران و دانشجویان از جمله ارائه سناریوهای پرستاری و ایفای نقش در مورد شیوه اخلاقی مدیریت تعارض در نظر گرفته شود.